

Mötesanteckning

Dialogmöte Hjälpmedelsforum Socialtjänst 2024-03-14

Mötet hölls digitalt via Teams 09:00-12:00.

1) Inledning, syfte med mötet och presentationsrunda

Emma Övelius, huvudprojektledare i *Digitala hjälpmedel i samverkan*, Kim Engwall, samordnare för socialtjänstprodukter i Samverkansfunktionen för hjälpmedelsfrågor och Linda Augustsson, Regionutvecklare i Samverkansfunktionen för hjälpmedelsfrågor inleder med att hälsa alla välkomna till Hjälpmedelsforum, Socialtjänst. Därefter följer en kort presentation av alla i mötet, 28 personer deltar.

Syftet med Hjälpmedelsforum Socialtjänst är att skapa möjligheter till informationsspridning, dialog och erfarenhetsutbyte kring arbetet med att bygga upp ett samarbete kring digitala hjälpmedel inom socialtjänst. Det är även en möjlighet att knyta kontakter med andra kommuner i länet med liknande situation och utmaningar.

2) Handbok för personliga hjälpmedel inom socialtjänsten

Kort genomgång av [handbok för personliga hjälpmedel inom socialtjänst](#) på vårdsamverkans webbplats. Bland annat visades begreppslistan under *Om handboken*, exempel på de övergripande riktlinjerna, var information om ändringar finns samt sökfunktionen (som uppdaterades efter mötet och nu fungerar). Även guidning till övriga webbsidor inom [Hjälpmedel i Västra Götaland](#), till exempel sidor om avtal och Hjälpmedelsforum, socialtjänsts sida under *Organisation*.

Hjälpmedelsforum, socialtjänst belyser åter att begreppet "behovsbedömning av hjälpmedel inom socialtjänst" är komplext och att ett bra begrepp för socialtjänstens område motsvarande förskrivningsprocessen) saknas. Användningen av "behovsbedömning" medför att det finns en risk för missförstånd i relation till andra delar av socialtjänstprocesserna. Tills ett bättre begrepp har kunnat identifieras är det viktigt att det genomgående står "behovsbedömning av hjälpmedel". Det är också viktigt att förstå att "behovsbedömning av hjälpmedel inom socialtjänst" är snarlikt de begrepp som används i förskrivningsprocessen inom hälso- och sjukvård men att det samtidigt finns skillnader utifrån lagstiftning och verksamheternas olika behov.

Om Hjälpmedelsforums representanter noterar något som kan skrivas tydligare eller bör ändras i handboken finns ett formulär på [vårdsamverkan.se](#) där det är möjligt att skicka in [förslag på ändringar av riktlinjer](#).

3) Utbildning för ansvariga för behovsbedömning och beställning av digitala hjälpmedel

Genomgång av [Koncept för kompetens vid behovsbedömning och beställning av digitala hjälpmedel inom socialtjänst](#) på Vårdsamverkans webbplats. Konceptet är beslutat av Ledningsrådet för hjälpmedel och framtaget inom Samarbetsorganisationen för hjälpmedel i

Västra Götaland där representanter för olika delar av socialtjänstens område ingår. Innehållet grundar sig på Handbok för personliga hjälpmedel inom socialtjänst och Avtal för personliga digitala hjälpmedel inom socialtjänst.

Konceptet innehåller rekommendationer till kommunerna om vilken kompetens de olika rollerna/funktionerna (*Ansvariga för behovsbedömning av hjälpmedel, Ansvariga för beställning av hjälpmedel i IT-stödet, Chefer för de medarbetare som utför behovsbedömning och beställning av hjälpmedel inom socialtjänstens område samt Personal som använder hjälpmedel*) bör ha. Har en person flera roller/funktioner behöver hen titta på vilken kompetens som krävs för dessa. Till exempel behöver en person med ansvar för beställning av hjälpmedel gå igenom lathundar och utbildningsmaterial kring WebSesam men det behöver inte en person som enbart ansvarar för behovsbedömning av hjälpmedel. Hjälpmedelscentralen har utbildningsmaterial och användarinformation om WebSesam, dialog pågår om huruvida detta behöver anpassas till användare inom socialtjänst.

Hjälpmedelsforum socialtjänst lyfter fram vikten av att de olika rollerna/funktionerna har rätt kompetens. Några representanter framför önskemål om att konceptet inte enbart ska vara en rekommendation utan ett krav. Kommunerna kan själva besluta att dessa utbildningar ska vara obligatoriska.

Visning av den regionala utbildningen *Kompetens för behovsbedömning av personliga hjälpmedel inom socialtjänst* som finns i Lärportalen. Genomgång av var inloggning till Lärportalen görs och de olika delarna som ingår i utbildningen.

Gruppdiallog om vilka som bör ta del av utbildningen och hur information om utbildningen ska spridas på bästa sätt. Nedan följer en summering av dialogen.

- Hjälpmedelsforums representanter behöver ta med sig frågan och sprida information om konceptet och utbildningen till berörda verksamheter, kommundemensamma forum och nätverk exempelvis SAS-nätverk MAS-nätverk.
- Information bör också spridas via socialchefsnätverket, då det är ett chefsansvar att ge förutsättningar för utbildning och följa upp medarbetares kompetens.
- Hur varje kommun valt att organisera sig, exempelvis vilket ansvar som ligger på verkställighet respektive myndighet påverkar vem som ska gå vilka utbildningar.
- Kommunerna bör ta vara på möjligheten att få hjälp med utbildning från hjälpmedelssamarbetet. Varje kommun kan ta ställning till om utbildningarna ska vara frivilliga samt om exempelvis självtester i utbildningen ska vara frivilliga eller bör de vara obligatoriska.
- Ansvar att göra den här typen av behovsbedömningar är viktigt, det finns risker med produkterna och det är viktigt att de som gör bedömningarna förstår det och att ansvariga chefer förstår vilken kompetens som behövs.

4) Kommande produkter: digital tillsyn och mobila trygghetslarm

Arbetet inför upphandling av digital tillsyn och mobila trygghetslarm har påbörjats.

Upphandlingen kommer omfatta:

- Digital tillsyn som är sensor och/eller kamera för dag- och natttillsyn. De larmar om brukaren varit uppe ur sängen längre än vanligt eller befinner sig på golvnivå längre än förbestämd angiven tidsgräns.
- Mobila trygghetslarm är GPS-larm i utförande av armband, halsband och/eller universalfORMAT. Larm och position skickas när brukaren befinner sig utanför sin trygghetszon eller på initiativ av brukaren via aktiveringsknapp som brukaren kan trycka på.

Om larmhantering för dessa produkter:

- Produkterna kräver fungerande larmmottagning. Många kommuner har redan detta själva, andra avropar via Adda.
- Under hösten utvärderades möjligheten att låta Trygghetsjouren i Göteborg hantera larmen för de kommuner som inte har en befintlig lösning.
- Frågan visade sig juridiskt komplicerad och Göteborg Stad har därför beslutat att de i dagsläget inte kan ingå samarbetsavtal med andra kommuner kring larmhantering
- Kommuner som inte har en egen plattform för larmhantering hänvisas därmed till Addas ramavtal just avseende plattform för larmhantering.

Kommunerna har också fått frågan om det är intressant att göra en förstudie kring gemensam larmhantering, utifrån ett förslag från Göteborg stad. Förstudien skulle i så fall syfta till att undersöka intresset för att samarbeta kring larmhantering och vad som behöver lösas om det ska kunna genomföras.

När det gäller Mobila trygghetslarm lyfter Hjälpmedelsforum, socialtjänst fram att anvisningen är bred och inte avgränsad till brukare med nedsatt kognitiv förmåga. Bakgrunden till det är att olika kommuner har olika önskemål, därför är det svårt att begränsa målgruppen mer. Det finns möjlighet att revidera anvisningen senare genom att ansöka om ändring, viktigt att då förankra med fler kommuner än sin egen.

För både digital tillsyn och mobila trygghetslarm kommer det att bli pilottester i några kommuner. Syftet med pilottestet är att lära och säkerställa att processer för införandet och hanteringen av produkterna möter kommunernas behov. Pilottest ska både ge en förståelse för produkternas funktionalitet och arbetssätt för hantering ute i verksamheten samt för hur Hjälpmedelscentralens stöd och utbildning i samband med införandet behöver vara utformat. Erfarenheterna från pilottesterna kommer att delas med övriga kommuner inför breddinförandet, lika så relevanta mallar och dokument. Informationsmaterial om pilottesterna kommer skickas ut inom de närmaste dagarna. Kontakta Elin Hallström elin.hallstrom@lumell.se eller Kim Engwall kim.engwall@vgregion.se senast 5 april, om din kommun önskar vara med i pilottest.

Gruppdialog om vad som behöver testas i pilottest innan beställning är möjlig för alla kommuner i länet, hur erfarenheter och tips kan delas från pilottest och hur hjälpmedelsforum vill att kommunikationen ska fungera. Nedan följer en summering av dialogen.

Övergripande

- Det är viktigt att tid för konsekvensbedömning och informationssäkerhetsdelar tas med i tidsplanen för pilottestet.
- Dokument som tas fram, exempelvis kring samtycken eller liknande är uppskattat att kunna få ta del av
- Testa uppskalning till flera brukare – eventuellt om det blir andra system när man skalar upp (exempelvis serverkapacitet)
- Viktigt att det är tydligt vad som händer när det går fel och produkter inte fungerar (tydliggöra ansvar)
- Kommuner med olika förutsättningar behöver finnas med i pilottestet
- Information, kommunikation, logistik och stöd från HMC bör följas upp

Funktionalitet

- Batteritider, vad det tar i tid att ladda enheten
- Hållbarhet avseende vatten och slag
- Tillförlitlighet (går larm och position fram?)
- Tillförlitlighet i olika miljöer (stad, glesbygd)

- Noggrannhet (hur exakt är positionen vid GPS-larm)
- Räckvidd och täckning (för mobila trygghetslarm)
- Kompatibla med de plattformar som används i länet
- Säkerhet
- Hur snabbt kan felkällor åtgärdas (vid funktionsövervakning)
- Funktionalitet för eventuella uppdateringar av mjukvara

Användarvänlighet

- Användarvänlighet för de som ska använda det (både brukare och personal)
- Brukarnas upplevelse av det digitala stödet bör följas upp
- Eventuella observationer avseende brukare som tackat ja respektive nej, vad är anledningarna utifrån brukar- respektive verksamhetsperspektiv?
- Erfarenheter från de som omhändertagit larmen (exempelvis hur långa avstånd hanteras)
- Erfarenheter kring larmkedjor (anhöriga, larmenhet, mm)

Information och kommunikation

- Bjud in till digitalt erfarenhetsutbyte liknande upplägg som för läkemedelsautomaten under/efter pilottesterna
- Information bör spridas per mejl, nätverksträffar och öppna dialogträffar
- Publicera gärna information, rapport och andra stödmaterial/dokument som kan vara användbara på samverkansytan på vårdsamverkan
- Strukturerade samarbetsforum exempelvis teamsgrupp vore uppskattat för att snabbt kunna hantera frågor och svar som också kan följas upp
- Presentation eller rapport där både positiva och negativa erfarenheter kan delas
- Använda hjälpmedelsforum, konsulenterna och representanter i hjälpmedelsforum och kontaktpersoner för digitala hjälpmedel i samverkan för att sprida information
- Fortsätta använda öppna dialogmöten
- Inbjudan och inspelning av erfarenhetsutbyte liknande hur det var för läkemedelsautomaten vore positivt
- Nyhetsbrev som man kan prenumerera på

Övriga kommentarer

- Erfarenhetsutbytet som genomfördes kring läkemedelsautomaten var uppskattat
- Lunds kommun har gjort en bra film kring digital samvaro – kan vi göra något liknande eller dela denna? Detta skulle kunna användas för att ”marknadsföra” och informera om produkterna.

5) Sortiment och fortsatt utveckling

Förra våren följde projektet *Digitala hjälpmedel i samverkan* upp vilka produkter som huvudmännen ser behov av. Kommunerna angav flera produkter men få ansökningar har inkommit från socialtjänstens område, däremot har flera ansökningar inkommit från hälso- och sjukvårdens område. Så påminn gärna om vikten av att skicka in ansökningar när det finns behov av digitala hjälpmedel. [Ändringar i handboken - Public VardsamverkanVG](#)

Nästa produkt som kommer upphandlas är digitala lås. En enkät har skickats ut till de kontaktpersoner som kommunerna har angett med frågor om användningsområden, funktionalitet och representanter till upphandlingsgrupp. Även frågan om vem som bör ansvara för installation av lås ställs i enkäten. I arbetet med upphandling kommer även aspekter utifrån att digitala lås kan monteras på läkemedelsskåp ingå. Detta då låsen sannolikt kommer att kunna avropas som grundutrustning till läkemedelsskåp.

Gruppdiallog om vilka medskick Hjälpmedelsforum, socialtjänst har till upphandling av digitala lås och vilken kommunikation som behövs kopplat till upphandling och tidplan för lansering (regionalt och på hemmaplan). Nedan följer en summering av dialogen.

Medskick i upphandlingen:

- Upphandlingen kommer omfatta väldigt stora volymer. Flera kommuner har egna avtal så kommer behöva kunna gå över successivt. Viktigt att fundera på vad som är ändamålsenlig avtalslängd.
- Upphandlingen har stora likheter med att upphandla ett verksamhetssystem.
- Montering på enskild port/fastighet ser vi helst att kommunen sköter själva. Uppskattat om det finns möjlighet att få hjälp med utbyte av alla lås vid större beställningar (exempelvis byte av alla lås).
- För att få ut nyttan av digitala lås behöver även portar låset och då behöver en låsmed involveras, samt eventuellt el och el-dragning.
- Låsen bör inte vara beroende av el så att det går att komma in även vid strömavbrott.
- Användarvänlighet i mjukvaran är viktigt.
- Utbildningsinsatser kring hantering/byte av system bör ingå i upphandlingen

Kommunikation

- Viktigt att fundera på tidsplan och lansering och kommunicera löpande vid ändringar. Då det ofta är ett större arbete som kan omfatta hela kommunen.
- Använd hjälpmedelsforum socialtjänst, kontaktpersoner för digitala hjälpmedel i samverkan.
- Dela information via mejl och nätverksträffar.

6) Guide för Avtal för personliga digitala hjälpmedel inom socialtjänst

Genomgång av den guide som tagits fram för avtalet för digitala hjälpmedel inom socialtjänst. Guiden konkretiserar ansvar utifrån avtal och specifikationer samt beskriver arbetssätten kopplat till olika tjänsterna. Till exempel hur beställningar ska göras och vilka leveranstider som gäller, hur supporten fungerar och kommunikation om avvikelser gällande hjälpmedel. En ny tjänst hos Hjälpmedelscentralen är leverans till utlämningsställe, där hjälpmedel kan hämtas ut på hos ombud.

7) Förstudie kring gemensam digital infrastruktur

Jessica Lagervall Wirén och Mikael Doi presenterar en statusuppdatering kring förstudiens förslag. Förstudien i den version som var på synpunktsrunda finns att läsa här: [Förstudie kring digital infrastruktur för digitala hjälpmedel](#)

Personal som hanterar många digitala hjälpmedel idag beskriver ineffektiva arbetssätt, ökad risk för misstag och digital stress. Detta ökar mer allt eftersom det införs fler digitala produkter. För att minska risken för de negativa konsekvenserna behövs en gemensam infrastruktur för dessa produkter. Tanken med gemensam plattform är att möjliggöra ett gemensamt gränssnitt för personal att arbeta med. Förstudien visar att vi gemensamt behöver upphandla en öppen oberoende plattform till vilken de olika hjälpmedlen är kompatibla.

Planen för upphandling och implementering av en oberoende plattform sträcker sig från 2024 till och med 2026. Förslaget är att strategiska beslut kring plattformen tas i styr- och ledningsstrukturen för hjälpmedel och att den dagliga förvaltningen hanteras i linje med hur övriga närliggande plattformar kommer att förvaltas (antingen inom Koncernstab Digitalisering VGR eller inom GITS Gemensam Information och TjänsteSamordning, i Västra Götaland).

Operativa styrgruppen för Digitala hjälpmedel i samverkan rekommenderar Ledningsrådet för hjälpmedel och SITIV (Styrgrupp IT i Väst) att fatta nedanstående beslut:

- upphandla en teknisk plattform för digitala hjälpmedel i linje med de förmågor som beskrivs i förstudien. Initialt upphandlas basfunktionalitet som vidareutvecklas över tid utifrån behoven i länet
- finansiera uppstart och investering i att få plattformen på plats med en finansiering från samverkanskonomin för digitala hjälpmedel och SITIV:s utvecklingsmedel. Utöver detta undersöks möjligheten till extern finansiering (Vinnova, EU-medel)
- finansiera driften av plattformen med påslag på hjälpmedelshyran
- förvalta plattformen genom att strategiska beslut kring plattformen fattas inom ramen för styr- och ledningsstrukturen för hjälpmedel (där beslut om produkter och finansiering också tas) medan den dagliga förvaltningen hanteras i linje med hur övriga närliggande plattformar förvaltas

För att detta ska fungera behöver uppdrag och kompetens inom styr- och ledningsstrukturen för hjälpmedel kompletteras utifrån det nya ansvaret.

Arbetsgruppen efterfrågar kommunal representation inför upphandlingen av en oberoende plattform. Föreslå gärna namn på tänkbara representanter till mikael.doi@vgregion.se. Det är angeläget med rätt kompetens i upphandlingsgruppen, till exempel behövs kompetens gällande datahantering av personuppgifter.

En fråga från Hjälpmedelsforum, socialtjänst: Det är ett stort arbete för kommuner med PUB-avtal, personuppgiftsbiträdesavtal med mera, finns det en ambition att hålla ihop detta centralt? Ett av syftena med att ha en gemensam oberoende plattform är att detta ska kunna underlätta även arbetet med olika avtal och datasäkerhet. Vissa delar kommer att ligga kvar på kommunerna till exempel om det finns behov av integrationer eller liknande till system som är kommunspecifika.

8) Nästa steg

Tankar kring vad som kunde gjorts bättre på detta möte och förslag på teman/ämnen till nästa möte kan mejlas till samordning.hjalpmedel@vgregion.se.

9) Avslutning och kommande möte

Presentationen och mötesanteckningar från dagens möte publiceras en vecka efter mötet på Vårdsamverkans webbplats.

Nästa möte blir 28 maj, 09:00-15:00 på Centralhuset konferens (vid Göteborgs centralstation). Inbjudan skickas ut en månad innan mötet och uppdateras med dagordning ca två veckor innan mötet.

Emma, Kim och Linda tackar för dagens möte och hälsar alla välkomna till nästa möte!